

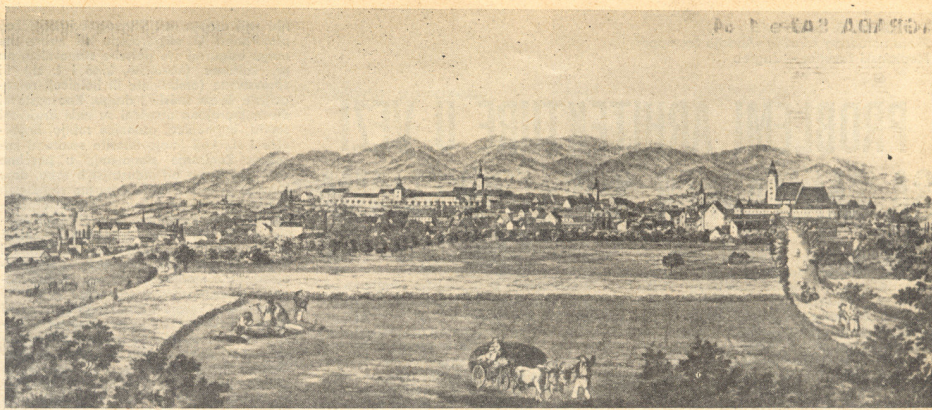
JULIJE HÜHN

(uz izložbu u Muzeju grada Zagreba)

Prije nešto više od stotinu godina, u Zagreb koji je tada bio mala, jedva zamjetljiva tačka na karti austrougarske monarhije, doputovao je dilžansom iz Chemnitza preko Beča izučeni litograf Julije Hühn. Doputovao je u onaj Zagreb kojega će tek za nekoliko godina (1862) prve željezničke pruge približiti Evropi, u kojem će na prvog Gospodarskoj izložbi (1864) između tovljenih svinja, pšenice i meda bojažljivo tražiti svoje mjesto i prvi lokomobili. Došao je u času, kada je mali provincijski gradić, možda čak i usiljeno, želio postati ozbiljan grad.

majstora koji bi na izglaćanim kamenim pločama znao, više ili manje vješto, ispisivati slova i izrađivati uobičajene ukrasne vinjete, nego je neočekivano dobio nadasve zanimljivu, likovno talentiranu i svestranu ličnost. Njegov rad i danas zaslužuje našu punu pažnju.

Prvih godina radi kao poslovođa u tada jedinog zagrebačkog litografiji Karla Albrechta. Sačuvani radovi iz tog vremena visoke su tehničke kvalitete i mogu ozbiljno konkurirati proizvodima bečkih i peštanskih litografija. Godine 1858. otvara vlastitu kamenotiskarnu koja nije značila samo njegov ekonomski uspjeh

JULIJE HÜHN: Pogled na Zagreb sa Save, kolorirana litografija (1860)

njegove su litografije izlazile mnogobrojne naljepnice koje su krasile uglavnom boce vina i ostalih alkoholnih pića proizvađača iz čitave Hrvatske. Apsolutno dosižući standardnu kvalitetu tadašnje evropske proizvodnje, ove su šarene naljepnice sa zvučnim imenima pića nesumnjivo pridonosile boljem plasmanu proizvoda.

Ipak najvažnije i iz današnje perspektive najznačajnije u ostavštini J. Hühna nisu ni njegove karikature, niti šarene naljepnice već njegov fotografski rad. Zahvaljujući Hühnovom interesu za otkrića L. Dauguerrea i Niepcea Zagreb dobiva svog prvog fotokroničara. Njegove fotografije predstavljaju izuzetno vrijedan, za nas jedinstven kulturno-historijski materijal, jer je jedino na njima sačuvan izgled Zagreba 60-tih godina prošlog stoljeća. Razvijajući svoje snimke J. Hühn je u njima gledao samo pomoćno sredstvo za izradu litograf-

godina Hühn štampao, ali i uređivao i izdavao vlastite novine (gospodarsko-trgovački list »Agramer Wochenblatt« i humoristički »Vrebac«). Utemeljio je u Zagrebu i prvu specijaliziranu trgovinu papira i crtačeg pribora koju je 1914. od njegova nasljednika preuzeo Stjepan Kugli.

Ličnost Julija Hühna izdvaja se od ostalih predstavnika ere ekonomskog prosperiteta građanstva

od nas, upravo po tome jer njegove mnogobrojne aktivnosti nisu bile jedino i isključivo sračunate na vlastitu ekonomsku korist. Manje trgovac, više novator, manje obrtnik, a više istraživač s neskrivenim umjetničkim ambicijama ovaj naturalizirani Zagrepčanin zaslužuje da dobije vidno mjesto na još, nažalost, neispisanim stranicama naše kulturne historije 19. stoljeća.

VANDA LADOVIĆ

JULIJE HÜHN: »Kočija«, aluzija na putovanje iz Zagreba u Varaždin (1860)

JULIJE HÜHN: Sveučilište (1861)

Takav ga je Zagreb trebao, njega i njegovo umijeće, njegov pošten zanat. Međutim, u Juliju Hühnu Zagreb nije dobio samo litografskog

već i neophodni preduvjet za ostvarenje njegovih mnogobrojnih planova. Nije se zadovoljavao samo izradom već uobičajenih diploma, tiskanica, posjetnica, pozivnica itd., već je prvi u Zagrebu i u Hrvatskoj crtao i umnožavao karikature. Odnosile su se kako na političke prilike onog vremena, tako i na svakodnevn život Zagrepčana. Čas sa blagom ironijom, čas oštrim sarkazmom, vješta je Hühnova ruka rođenog karikaturiste znala zabilježiti i sitne, na oko beznačajne situacije iz života zagrebačkih purgera i ozbiljne probleme stranačkih borbi nakon pada Bachovog apsolutizma.

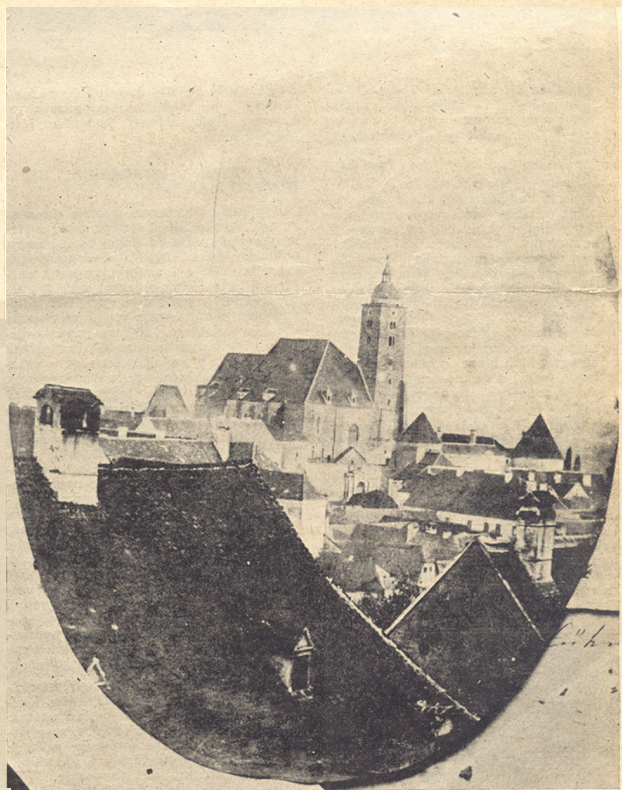
Da nam je ostalo sačuvano samo tih nekoliko karikatura kojima se ne mogu nijekati i likovne vrijednosti, o Juliju Hühnu ne bismo mogli niti smjeli govoriti samo kao o obrtniku.

Uz ime Julija Hühna vezan je i razvoj jedne specifične vrste ekonomske propagande kod nas. Iz

skih veduta Zagreba i nije vjerovatno ni slutio da će postati tako značajno ime u povijesti naše fotografije. Skromna tehnička pomagala kojima se služio obilno je nadoknadio znalačkim odabiranjem motiva i smislom za kompoziciju (pogled na Gornji grad s istoka, stara katedrala, pogled na Zagreb s juga itd.) pa neke od njegovih fotografija i unatoč promijenjenim kriterijima možemo smatrati umjetničkim.

Nemiran i poduzetan, Hühn prenosi u Zagreb modu litografskih veduta gradova koja je bila već tada proširena u Evropi i prvi otiskuje niz litografskih listova s motivima Zagreba i okolice. I ta je Hühnova novina bila dobro primljena. Ubrzo su te vedute našle mjesta u domovima Zagrepčana, a u nekima su se sačuvale i do danas.

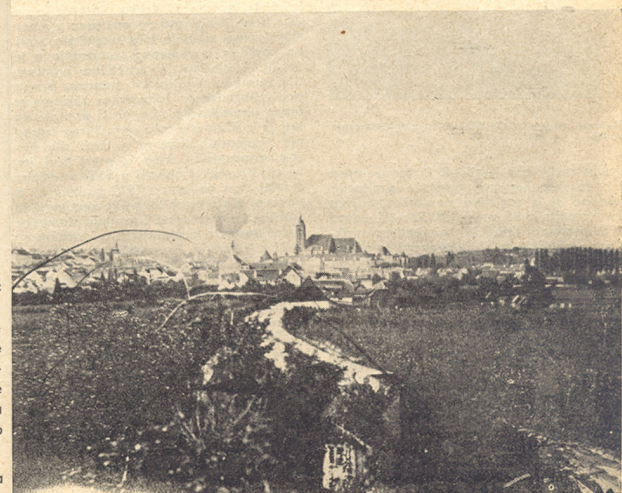
U svojoj tiskari koja se nalazila u Bregovitoj ulici, kroz nekoliko je

JULIJE HÜHN: Pogled na staru katedralu (1860)

JULIJE HÜHN: »Natacanje cilindara«, politička karikatura protiv dvorskih stranaka

JULIJE HÜHN: Poated na istočnu stranu Gornjega grada (1861)